

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2024 r. na posiedzeniu bez udziału stron
w sprawie P. J.

kwestii dopuszczalności wznowienia z urzędu postępowania sądowego
prawomocnie zakończonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi
z dnia 13 listopada 2023 r., sygn. akt V Ka 998/23,
zmieniającym w części wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi -Śródmieścia w Łodzi
z dnia 10 maja 2023 r., sygn. akt V K 227/22,
na podstawie art. 542 § 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**stwierdzić niedopuszczalność wznowienia postępowania z
urzędu.**

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego P. J. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wniosła o wznowienie postępowania kasacyjnego zakończonych postanowieniem Sądu Najwyższego Izby Karnej z dnia 13 czerwca 2024 r., sygn. akt V KK 182/24, uchylenie tego postanowienia i ponowne rozpoznanie wniesionej kasacji obrońcy. W uzasadnieniu wskazała, że w sprawie doszło do nieważności postępowania z uwagi na udział w wydaniu wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 13 listopada 2023 r. osoby powołanej na stanowisko sędziego tego Sądu sprzecznie z ustawą, a zatem z rażącym naruszeniem prawa. Sędzią sprawozdawcą w postępowaniu odwoławczym był X.Y., który otrzymał nominację

do Sądu Okręgowego w Łodzi na mocy uchwały zmienionej Krajowej Rady Sądownictwa z dnia [...] 2022 r. (uchwała Krajowej Rady Sądownictwa nr [...]). Sędzia X.Y. otrzymał nominację już po uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. mając świadomość naruszeń prawa. Zdaniem skarżącej, sędzia orzekający w sprawie w instancji odwoławczej został wybrany do rozpoznania sprawy skarżącego z naruszeniem właściwych przepisów prawa krajowego – w świetle art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej.

W konsekwencji, w/w postanowienie Sądu Najwyższego powinno być uchylone.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

W realiach procesowych niniejszej sprawy rozstrzygnięcie w kwestii wznowienia z urzędu w/w postępowania z przyczyn sygnalizowanych przez obrońcę skazanego jest niedopuszczalne. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 542 § 4 k.p.k. wznowienie postępowania nie może nastąpić z przyczyn wymienionych w § 3 tego przepisu, tj. z powodu uchybień stanowiących bezwzględne przyczyny odwoławcze wymienione w art. 439 § 1 k.p.k. - a na nie właśnie powołuje się obrońca - jeżeli były one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji. W niniejszej sprawie kwestia występowania bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (dotycząca wprost sędziego X.Y.), została poddana kontroli w postępowaniu kasacyjnym na skutek kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego. Zarzut nienależytej obsady Sądu odwoławczego został wprost podniesiony w punkcie 1 *petitum* kasacji obrońcy skazanego P. J. w sprawie V KK 182/24. Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2024 r. Sąd Najwyższy oddalił kasację wniesioną na korzyść tego skazanego jako oczywiście bezzasadną. Do orzeczenia zostało sporządzone uzasadnienie, w którym Sąd odniósł się do przyczyn nieuwzględnienia zarzutu z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy ustosunkował się wówczas do podnoszonej obecnie kwestii przypominając, że zgodnie z treścią uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia

2020 r., BSA I - 4110-1/20 oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. I KZP 2/22, możliwość skutecznego zakwestionowania należytej obsady sądu – w przypadku sądu powszechnego – uwarunkowana jest wykazaniem, że w konkretnej sprawie wadliwość procesu powołania sędziego prowadziła do pozbawienia sędziego przymiotu niezawisłości i bezstronności w ujęciu obiektywnym, a w konsekwencji sądu orzekającego - do utraty przymiotu sądu jako sądu niezależnego i bezstronnego. Brak jest zatem podstawy do przyjęcia w sposób generalny, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależyście obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Oznacza to, że udowodnienie zaistnienia nienależytej obsady sądu wymaga wykazania *in concreto*, że sędzia nie gwarantuje minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości. Tymczasem w tej sprawie skarżący poza odwołaniem się do aktualnego w tej kwestii orzecznictwa trybunałów międzynarodowych oraz Sądu Najwyższego, nie przedstawił żadnej argumentacji uzasadniającej wątpliwości co do bezstronności sędziego X.Y. orzekającego w składzie Sądu II instancji. Obrońca, podobnie jak obecnie we wniosku – wskazywał jedynie na instytucjonalną nieprawidłowość powołania tego sędziego, nie przytoczył okoliczności, które by go dotyczyły, przykładowo: zbyt szybkiej ścieżki awansowej, uzyskania awansu w okolicznościach, które wskazywały na to, iż awans ten nie był merytorycznie uzasadniony, a uzyskany kosztem innych, lepszych sędziów, czy też istnienie określonych związków z władzą wykonawczą, która w latach 2018 - 2023 starała się zniszczyć niezależność sądownictwa i podporządkować go władzy politycznej, dokonując w ten sposób zamachu na zasadnicze filary demokratycznego państwa prawa.

Sygnalizowana obecnie przez obrońcę skazanego potrzeba wznowienia postępowania nie opiera się na okolicznościach, które ujawniły się już po zakończeniu postępowania kasacyjnego. Rozpoznanie przedmiotowej kasacji rodzi nie tylko wiążące domniemanie, że sprawa została przez Sąd Najwyższy rozpoznana także z punktu widzenia uchybień z art. 439 § 1 k.p.k., ale jednoznacznie wskazuje, iż zarzut z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. został rozpoznany i

odpowiednio pisemnie uzasadniony. Ta okoliczność tym samym wprost blokuje możliwość wznowienia postępowania z urzędu na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. Obalenie tego domniemania jest możliwe jedynie w wypadku niewątpliwego stwierdzenia, że uchybienie z art. 439 § 1 k.p.k. zostało ujawnione dopiero po rozpoznaniu sprawy przez Sąd Najwyższy, który w toku postępowania kasacyjnego o istnieniu tego uchybienia nie wiedział i nie miał obiektywnych możliwości jego ujawnienia w oparciu o wówczas dostępne materiały postępowania (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 lutego 2021 r., V KO 131/20, LEX nr 3224334; z dnia 30 stycznia 2013 r., IV KO 79/12, LEX nr 1277778; IV KO 160/21, LEX nr 3399819*).

Zauważyć ponadto należy, że regulacja art. 542 § 4 k.p.k. służyć ma w zamierzeniu ustawodawcy przeciwdziałaniu dublującemu się sprawdzaniu bezwzględnych podstaw odwoławczych. Przepis ten ma również blokować wybór przez stronę któregoś z dwóch nadzwyczajnych środków zaskarżenia i wskazuje, że podstawą do kwestionowania tego, czy w sprawie zaistniała bezwzględna podstawa odwoławcza jest w pierwszym rzędzie kasacja. Wznowienie postępowania zatem może dotyczyć jedynie sytuacji ujawnionych jako wcześniej nieznanie i w wyniku działań po zakończonym postępowaniu kasacyjnym.

W tych okolicznościach Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]